

Sygn. akt II UK 29/16

POSTANOWIENIE

Dnia 16 grudnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar

w sprawie z wniosku A. w W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w W.

z udziałem zainteresowanej D. T.

o ubezpieczenie społeczne,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw

Publicznych w dniu 16 grudnia 2016 r.,

na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 13 sierpnia 2015 r., sygn. akt III AUa (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
zasądza od wnioskodawcy na rzecz pozwanego organu
rentowego kwotę 120 zł (sto dwadzieścia) tytułem zwrotu
kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 13 sierpnia 2015 r., III AUa (...), Sąd Apelacyjny w (...), na skutek apelacji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału we W., zmienił wyrok Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w W. z dnia 14 listopada 2014 r. w ten sposób, że oddalił odwołanie wnioskodawcy A. w W. (płatnik) od decyzji organu rentowego z dnia 26 lutego 2013 r., stwierdzającej, że zawarta pomiędzy płatnikiem a zainteresowaną D. T. umowa nie wypełniała swoim charakterem znamion umowy o dzieło, a zainteresowana w okresie od dnia 3 października 2009 r. do dnia 15 czerwca 2010 r., oraz od dnia 2 października

2010 r. do dnia 19 czerwca 2011 r. wykonywała pracę na podstawie umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z przepisami k.c. stosuje się przepisy dotyczące umowy zlecenia. W ustalonych okolicznościach faktycznych zainteresowana została zobowiązana do przekazywania wiedzy w formie wykładów i ćwiczeń z danych dziedzin nauki w okresach wynikających z konkretnych umów, taka zaś forma prowadzenia zajęć edukacyjnych nie przesądza o ich wykonywaniu w ramach umowy o dzieło, bowiem jest także zwykle stosowana przez osoby nauczające na podstawie umowy o pracę czy umowy o świadczenie usług. Z tak określonego celu umowy - edukacja studentów - nie mógł wynikać obiektywnie osiągalny i pewny rezultat. Chodziło więc o wykonanie określonej czynności (szeregu powtarzających się czynności) bez względu na to, jaki rezultat czynność ta przyniesie. Wobec powyższego zainteresowana podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu we wskazanych w decyzji okresach.

Powyższy wyrok zaskarżył w całości skargą kasacyjną pełnomocnik płatnika, zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego przez błędną wykładnię i zastosowanie art. 750 k.c. w związku z art. 734 § 1 k.c., polegające na uznaniu, że „wykonywane przez zainteresowaną czynności objęte umowami są czynnościami starannego działania niepowodującymi powstania konkretnego rezultatu, który jest możliwy do sprawdzenia, a w konsekwencji błędne uznanie, że wnioskodawcę i zainteresowaną łączyły umowy o świadczenie usług, do których zastosowanie znajdują przepisy dotyczące umowy zlecenia, a nie umowa o dzieło”, art. 627 i następnych k.c. poprzez błędną wykładnię polegającą na „uznaniu przez Sąd drugiej instancji, że wygłoszenie cyklu wykładów i zajęć przeprowadzonych przez zainteresowaną nie prowadzi do powstania rezultatu wymaganego dla umowy o dzieło, podczas gdy takie czynności prowadzą do powstania nowego, nieistniejącego wcześniej utworu - dzieła, zgodnego z oczekiwaniami wnioskodawcy o charakterze niematerialnym, nieucieleśnionym”, art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 666 ze zm.), i uznanie, że „w procesie dydaktycznym prowadzonym w ramach szkoły wyższej nie występują przejawy indywidualnej i twórczej działalności wykładowców w rozumieniu tej ustawy a ich działalność

sprowadza się jedynie do przekazania wiedzy, podczas gdy przygotowanie i przeprowadzenie cyklu wykładów i zajęć przez wykładowcę akademickiego a szczególnie na uczelni artystycznej, jaką jest wnioskodawca, stanowi utwór w rozumieniu prawa autorskiego”, art. 18 ust. 3 i art. 20 ust. 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 4, art. 13 pkt 2 i art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 963 ze zm.), oraz art. 66 ust. 1 lit. e ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 1793 ze zm.), będące konsekwencją przyjęcia, iż wnioskodawcę i zainteresowaną łączyła umowy o świadczenie usług do których stosuje się przepisy dotyczące umowy zlecenia”.

Pełnomocnik płatnika wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i orzeczenie co do istoty sprawy wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na istotne zagadnienie prawne – „czy przygotowanie przez wykładowcę dla potrzeb uczelni cyklu wykładów oraz indywidualnych zajęć ze studentami (słuchaczami) i ich przeprowadzenie na uczelni wyższej artystycznej stanowi utwór w myśl przepisów prawa autorskiego (w szczególności art. 1 ust. 1, art. 17 i art. 50 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r., o prawie autorskim i stosunkach pokrewnych ...) przy uwzględnieniu celu szkoły wyższej wynikającego z ustawy prawo o szkolnictwie wyższym, jakim jest stworzenie możliwości studiującym nabycia wiedzy”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pełnomocnik organu rentowego wniósł o wydanie postanowienia o nieprzyjęciu skargi do rozpoznania, ewentualnie o oddalenie skargi wraz z orzeczeniem kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie ma uzasadnienia.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje

potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu cytowanego przepisu uznaje się zagadnienie dotychczas niewyjaśnione i nierozwiązane w orzecznictwie, a więc cechujące się nowością, i którego rozstrzygnięcie może sprzyjać rozwojowi prawa. W utrwalonym orzecznictwie przyjmuje się, że powołanie się na tę okoliczność wymaga, obok sformułowania tego zagadnienia, także przytoczenia związanych z nim konkretnych przepisów prawnych, wskazania, dlaczego jest ono istotne oraz przedstawienia argumentacji wskazującej na rozbieżne oceny prawne (por. postanowienia: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11, z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, poz. 51, z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, LEX nr 180841). W sytuacji gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania jest potrzeba wykładni przepisów prawa, konieczne jest określenie, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ze wskazaniem, na czym polegają związane z tym poważne wątpliwości, lub z przedstawieniem rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Wypada również dodać, że podobnie jak w przypadku gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest występujące w sprawie zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), nie zachodzi ona, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, brak nadto okoliczności uzasadniających zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP – wkładka z 2003 r. nr 13, poz. 5). Zagadnienie przedstawione w skardze kasacyjnej nie wymaga rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy, a uzasadnienie skargi kasacyjnej w istocie zmierza do zakwestionowania poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych jak i ich oceny prawnej. Kwestie wskazywane jako zagadnienie wywołujące wątpliwości prawne zostały już rozstrzygnięte w orzecznictwie Sądu Najwyższego. W wyroku z dnia 26 marca 2013 r., II UK 201/12 (niepublikowany) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że umowa o dzieło i umowa zlecenia należą do umów o świadczenie usług, jednak ich

zakresy są odrębne. Niewątpliwie każda umowa o dzieło należy do kategorii umów rezultatu, jednak nie każda umowa rezultatu może być podporządkowana przepisom umowy o dzieło. Ponieważ umowa zgodna z wolą stron nie może być sprzeczna z ustawą (art. 58 § 1 k.c.), przeto swoboda stron przy zawieraniu umowy nie jest nieograniczona (art. 353¹ k.c.). Inaczej rzecz ujmując, skoro wola stron nie może zmieniać ustawy, to strony nie mogą nazwać umową o dzieło zobowiązania, którego przedmiotem nie jest dzieło w rozumieniu art. 627 k.c. Z kolei w wyroku z dnia 18 kwietnia 2012 r., II UK 187/11 (OSNP 2013 nr 9-10, poz. 115) Sąd Najwyższy stwierdził, że rezultatem pracy i umiejętności ludzkich, o których stanowi art. 627 k.c. nie może być sama czynność, a jedynie wynik tej czynności. Dzieło musi bowiem istnieć w postaci postrzegalnej, pozwalającej odróżnić je od innych przedmiotów i uchwycić istotę osiągniętego rezultatu. Wykonanie określonej czynności lub powtarzających się czynności, bez względu na to, jaki rezultat czynność ta przyniesie, jest czynnością charakterystyczną dla umów zlecenia (art. 734 § 1 k.c.) oraz umów o świadczenie usług nieuregulowanych innymi przepisami (art. 750 k.c.). W konsekwencji, o ile przyjmujący zamówienie w umowie zlecenia (umowie o świadczenie usług) nie bierze na siebie ryzyka pomyślnego wyniku spełnianej czynności, to odpowiedzialność strony przyjmującej zamówienie w umowie o dzieło jest odpowiedzialnością za rezultat.

Takie też stanowisko w sprawach z wniosku A. w W. , zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 11 sierpnia 2016 r., II UK 309/15 (niepublikowany), czy w postanowieniu z dnia 15 czerwca 2016 r., II UK 419/15 (niepublikowane).

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c., określając taryfowe wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego zgodnie z § 11 ust. 2 oraz § 12 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 490 ze zm.).

